

מסורת הש"ס

בשלמא. (א) ירמיה ותנחלל דכתיב ויבא אלי תנחלל בן דודי כדבר ה' ירמיה (ב) ברוך ושריה מניש שהיו תלמידי ירמיה ברוך דכתיב משי יקרא אלי את הדברים האלה (ג) ואלו כותב על הספר בדיו (ד) ושריה ברוך (ה) ספר ירמיה את שריה בן מחסיה וגוי ומניו בתלמידי נביאים שהיו נביאים נחמ רוח אליהו על אלישע ויהושע תלמיד משה ולקמן מניח בנביאם ברוך בן נריה ושריה בן מחסיה ודניאל ומרדכי ומגי זכריה ומלאכי כולן נתנבאו בשנת שמים לדריוש ישמעאל בן נפתלי. הוא שהרג את גדליהו בן אחיקס המלך: **בשנת שמים לדריוש.** האחרון נתנבאו לפני הגולה שיחזרו לבית המקדש שנתבטלה המלחמה זה שמונה עשרה שנה על ידי שמרוניס משהתחילו בה ימי כורש: **בגדה יהודה.** סופיה דקרא ובעל בת אל נכר: **בשמה וינפס.** המזכיר את שמה נגזר אחר תחלת מות: נקרי. רוחא קרי: **ה"ג מהו אמר.** כשלעק לעקה גדולה ומרה מה היה אומר בנעמתו: **רב אמר.** כך היה לועק: **בבה המן מחשורוש.** שאלו לבו לדבר מה שלף עליו על אשחורוש: **בכר מלכא טילאה.** כינוי הוא להיפוך בלשון נקיה: **ופסתחלת.** מתממם חלל נופס: **שפסכוכו מגדולתו.** ימיא מחשורוש שהרי בלשון השליטו תלמא בנלכותו וכן דריוש המדי שנאמר ועלה מנהון קריבא תלמא די דניאל מד מנהון (דניאל ו) וכן כורש שנאמר ודניאל הלל מלכות כורש ובמלכות כורש פרסאה (סס) וכשמלך אחשורוש מהלך בן יום ויום שכל יום יום בלומם וכשני יום יום בל: (ח) שם ויהאמר למהלך אל המלך ה: (ט) שם לא זכר אינו שם ויבן משום דרואה מרדכי וישב בשער המלך אמר כל זה אינו שם לי אלא מלך המלך דלמא: (י) שם דיה בשלמא אינהו ירמיה ותנחלל ברוך ושריה מיפרשי כנבואה חתנאל דכתיב ויבא אלי:

גלין הש"ס

במ' ששמו ושם אביו. פי' ברי דף טו ז"ט חסד דיה כלמס ובהרש' אילת' כלמס: **שם:** שם מלך הארץ: **היה:** שם סטורין מה פי' מדיה אל: **שם ואילו אחיה לא אויל לגביה:** פי' ברי דף ד פי' מדי דיה שכל:

הנהות הב"א

(א) במ' ביהו שם אהא בשא מחתה העיר: **בבא** שם כל שמשעו סתומין ומשעו אסתיי וכו' בן זיקו וכל שמשעו אסתיי וכו' אבותו סתומין ופרט לן סתומין: (ב) שם נבה (ג) שם אמר לך סתומין: (ד) שם אמר ר' אבה שם מהלך בן יום ויום שכל יום יום בלומם וכשני יום יום בל: (ה) שם ויהאמר למהלך אל המלך ה: (ו) שם לא זכר אינו שם ויבן משום דרואה מרדכי וישב בשער המלך אמר כל זה אינו שם לי אלא מלך המלך דלמא: (ז) שם דיה בשלמא אינהו ירמיה ותנחלל ברוך ושריה מיפרשי כנבואה חתנאל דכתיב ויבא אלי:

הנהות הגר"א

(א) במ' משהי. ליל מחסיה: **מוסף רש"י** אסתר ויקרקה היתה. כהנסה ז' (ט) ויבן ז"א עורקמא דמיא. שולת של מים מנסיה (קמ"ט) כ"ז.

רבינו תנאל

כל ששמו ושם אביו כנבואה. בירוש שהיא נביא כל נביא. וכן כל ששמו ושם עירו שפוש בירוש שהיא נביא אותה התי. שמו ולא שם עירו בירוש שהיא מירושלים. וכן כל ששמו ושם אביו כנבואה. בירוש שהיא נביא כל נביא. וכן כל ששמו ושם עירו שפוש בירוש שהיא נביא אותה התי. שמו ולא שם עירו בירוש שהיא מירושלים.

מגילה נקראת פרק ראשון מגילה

טו.

תורה אור השלם

- דבר י' אשר היה אל צפניה בן בוש בן גדליה בן אמריה בן חזקיה בימי יאשיהו בן אמון מלך יהודה צפניה א א יתירד בירוש השביעי בא ששעאל בן נתניה בן אלישע מורע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליה בן אחיקס המצפחה ויאכלו שם לחם יתירד במצפה יימיהו מא א ב: **ג' בנדה יתירד ועשרה נעשתה בישראל ובירושלם בי חלל יתירד קרש י' אשר אהב ובעל בת אל נכר:** מלאכי ב א 4. **וען שכניה בן דיאלל מנבי עולם ויאמר לעזרא אהרנז קעילע כאלהטו ונשב נשים נכריות ממני הארץ ועתה יש מקום לעשראל על אהרנז:** א ב 5. **ותקריב ידע את כל אשר נעשה וקשר מרדכי את כנריו וילשב שק ואפר ויצא בתוך היער וישק וישק גדלה אסתר ד א 6. **ותבואה נעיות אסתר וקריסה ויגידו לה ותחלחל המלכה מאר ותשלח נקרים להליבש את מרדכי ולהקריש שק מעליו ואל קבל:** א ב 7. **ותקרא אסתר להלך מסיק המלך אשר העמיר לפניו ותצורו על מרדכי לדעת מה הוא ועל מה זה:** אסתר ה א 8. **ותן יתירד משנה מן הקר וישני ללוח העדת ביהו ללוח כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים שפות לו בו ויגידו למרדכי את דברי אסתר:** א ב 9. **אסתר ד ב 10. **לך בנוס את כל היהודים הנמצאים במישור ועמנו עלי ואל תאכלו ואל תשתו בשליש ימים ליקח יום גם אני ונעתי איתם בן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כרז וכאשר אבדתי אבדתי:** אסתר ד טו 11. **ועבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהתו עליו אסתר:** אסתר ד יו 12. **ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית המלך ותפנימה נכח בית המלך והמלך יושב על סא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הכני:** אסתר ה א 13. **ורוח לבשה את עקשי ראש השלישית לך דודי ועמר בן שיש שלום שלום לך תשלום לעזר בן עורף אלהיך ויקבלם דודי ויתנם כראשי הגדה:** אסתר ה ב 14. **הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר ארונה אל המלך י' אלקיך ירצה:** אסתר ה ב 15. **בארץ מלכא אמר והחיות לנביא וימו:** אסתר ה ב 16. **ולשקרה אמר ונה נתי את כסף ללחך ונה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך נתן כל נכחות: בראשית כ טו 17. **ויהי כי זקן יצחק ותכתיב עיניו מראת ויקרא את עישו בנו הגדול ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כ טז 18. **לקול חתו המון מים בשמים ועלעל נשאים מקנה הארץ ברכים למטר עשה וירא רוח מאציקו: יימיהו י י 19. **וידע דוקר למרדכי ויגד לאסתר המלכה ותאמר אסתר למלך כשם מרדכי אסתר ב ככ 20. **ולק וז אינו שדה לי כלל שם אשר אני ראה את מרדכי והיה יושב בשער המלך:** אסתר ה י************

ארבע נשים יפיות היו בעולם. קשה אמאי לא חשי חיה דהא אמרינן צפ' חוקת הנשים (בי"ג דף נח). שרה לפני מוס קנף כשני אלס יש לומר ללא חשי אלל אומן הנלוות מלשה: **בשם** שאבדתי מבית אבא כך אבדתי מסך. וא"ת אמאי לא היה מנרסה ותהא מומרת למהוניה י"ל לפי שכל מעשה הגט הוא ע"כ עדים וסיה ילא פן יתפרסם הדבר למלכות: **ביום** השלישי. בזכות מורה נביאים וכמוס' א"י כהנים לייס ושרללס לי נמי משה ואהרן ומרים לי נמי שלישי דמתן מורה: ז

בירושעו (ב) ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון ידבר ה' אשר היה אל צפניה בן בוש בן גדליה בן אמריה בן חזקיה בימי יאשיהו בן אמון מלך יהודה צפניה א א יתירד בירוש השביעי בא ששעאל בן נתניה בן אלישע מורע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליה בן אחיקס המצפחה ויאכלו שם לחם יתירד במצפה יימיהו מא א ב: **ג' בנדה יתירד ועשרה נעשתה בישראל ובירושלם בי חלל יתירד קרש י' אשר אהב ובעל בת אל נכר:** מלאכי ב א 4. **וען שכניה בן דיאלל מנבי עולם ויאמר לעזרא אהרנז קעילע כאלהטו ונשב נשים נכריות ממני הארץ ועתה יש מקום לעשראל על אהרנז:** א ב 5. **ותקריב ידע את כל אשר נעשה וקשר מרדכי את כנריו וילשב שק ואפר ויצא בתוך היער וישק וישק גדלה אסתר ד א 6. **ותבואה נעיות אסתר וקריסה ויגידו לה ותחלחל המלכה מאר ותשלח נקרים להליבש את מרדכי ולהקריש שק מעליו ואל קבל:** א ב 7. **ותקרא אסתר להלך מסיק המלך אשר העמיר לפניו ותצורו על מרדכי לדעת מה הוא ועל מה זה:** אסתר ה א 8. **ותן יתירד משנה מן הקר וישני ללוח העדת ביהו ללוח כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים שפות לו בו ויגידו למרדכי את דברי אסתר:** א ב 9. **אסתר ד ב 10. **לך בנוס את כל היהודים הנמצאים במישור ועמנו עלי ואל תאכלו ואל תשתו בשליש ימים ליקח יום גם אני ונעתי איתם בן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כרז וכאשר אבדתי אבדתי:** אסתר ד טו 11. **ועבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהתו עליו אסתר:** אסתר ד יו 12. **ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית המלך ותפנימה נכח בית המלך והמלך יושב על סא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הכני:** אסתר ה א 13. **ורוח לבשה את עקשי ראש השלישית לך דודי ועמר בן שיש שלום שלום לך תשלום לעזר בן עורף אלהיך ויקבלם דודי ויתנם כראשי הגדה:** אסתר ה ב 14. **הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר ארונה אל המלך י' אלקיך ירצה:** אסתר ה ב 15. **בארץ מלכא אמר והחיות לנביא וימו:** אסתר ה ב 16. **ולשקרה אמר ונה נתי את כסף ללחך ונה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך נתן כל נכחות: בראשית כ טו 17. **ויהי כי זקן יצחק ותכתיב עיניו מראת ויקרא את עישו בנו הגדול ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כ טז 18. **לקול חתו המון מים בשמים ועלעל נשאים מקנה הארץ ברכים למטר עשה וירא רוח מאציקו: יימיהו י י 19. **וידע דוקר למרדכי ויגד לאסתר המלכה ותאמר אסתר למלך כשם מרדכי אסתר ב ככ 20. **ולק וז אינו שדה לי כלל שם אשר אני ראה את מרדכי והיה יושב בשער המלך:** אסתר ה י************

בשלמא אינהו מיפרשי אלא אבהתייהו מגול כדעולא דאמר עולא כל מקום ששמו ושם אביו בנביאות בירושעו שהוא נביא בן נביא שמו ולא שם אביו בירושעו שהוא נביא ולא בן נביא שמו ושם עירו מפורש בירושעו שהוא (ב) מאותה העיר שמו ולא שם עירו בירושעו שהוא מירושלים במתניתא תנא כל שמעשו (ב) ומעשה אבותיו סתומין ופרט לך הכתוב באחד מהן לשבח כגון ידבר ה' אשר היה אל צפניה בן בוש בן גדליה בן אמריה בן חזקיה בימי יאשיהו בן אמון מלך יהודה צפניה א א יתירד בירוש השביעי בא ששעאל בן נתניה בן אלישע מורע המלוכה ורבי המלך ועשרה אנשים אתו אל גדליה בן אחיקס המצפחה ויאכלו שם לחם יתירד במצפה יימיהו מא א ב: **ג' בנדה יתירד ועשרה נעשתה בישראל ובירושלם בי חלל יתירד קרש י' אשר אהב ובעל בת אל נכר:** מלאכי ב א 4. **וען שכניה בן דיאלל מנבי עולם ויאמר לעזרא אהרנז קעילע כאלהטו ונשב נשים נכריות ממני הארץ ועתה יש מקום לעשראל על אהרנז:** א ב 5. **ותקריב ידע את כל אשר נעשה וקשר מרדכי את כנריו וילשב שק ואפר ויצא בתוך היער וישק וישק גדלה אסתר ד א 6. **ותבואה נעיות אסתר וקריסה ויגידו לה ותחלחל המלכה מאר ותשלח נקרים להליבש את מרדכי ולהקריש שק מעליו ואל קבל:** א ב 7. **ותקרא אסתר להלך מסיק המלך אשר העמיר לפניו ותצורו על מרדכי לדעת מה הוא ועל מה זה:** אסתר ה א 8. **ותן יתירד משנה מן הקר וישני ללוח העדת ביהו ללוח כתבים משני עבריהם מזה ומזה הם כתבים שפות לו בו ויגידו למרדכי את דברי אסתר:** א ב 9. **אסתר ד ב 10. **לך בנוס את כל היהודים הנמצאים במישור ועמנו עלי ואל תאכלו ואל תשתו בשליש ימים ליקח יום גם אני ונעתי איתם בן ובכן אבוא אל המלך אשר לא כרז וכאשר אבדתי אבדתי:** אסתר ד טו 11. **ועבר מרדכי ויעש ככל אשר צוהתו עליו אסתר:** אסתר ד יו 12. **ויהי ביום השלישי ותלבש אסתר מלכות ותעמוד בחצר בית המלך ותפנימה נכח בית המלך והמלך יושב על סא מלכותו בבית המלכות נכח פתח הכני:** אסתר ה א 13. **ורוח לבשה את עקשי ראש השלישית לך דודי ועמר בן שיש שלום שלום לך תשלום לעזר בן עורף אלהיך ויקבלם דודי ויתנם כראשי הגדה:** אסתר ה ב 14. **הכל נתן ארונה המלך למלך ויאמר ארונה אל המלך י' אלקיך ירצה:** אסתר ה ב 15. **בארץ מלכא אמר והחיות לנביא וימו:** אסתר ה ב 16. **ולשקרה אמר ונה נתי את כסף ללחך ונה הוא לך כסות עינים לכל אשר אתך נתן כל נכחות: בראשית כ טו 17. **ויהי כי זקן יצחק ותכתיב עיניו מראת ויקרא את עישו בנו הגדול ויאמר אליו בני ויאמר אליו הנני בראשית כ טז 18. **לקול חתו המון מים בשמים ועלעל נשאים מקנה הארץ ברכים למטר עשה וירא רוח מאציקו: יימיהו י י 19. **וידע דוקר למרדכי ויגד לאסתר המלכה ותאמר אסתר למלך כשם מרדכי אסתר ב ככ 20. **ולק וז אינו שדה לי כלל שם אשר אני ראה את מרדכי והיה יושב בשער המלך:** אסתר ה י************